

OPEN CALL

for contribution

12-13 november 2025 at Pianofabriek

GENDER STUDIES

: a state of the art

Genderstudies zijn van onschatbare waarde om processen van maatschappelijke ongelijkheid te begrijpen, te verklaren en te bestrijden. Ze dragen bovendien bij tot de analyse, verbeelding en praktijk van nieuwe en meer emancipatorische vormen van belichaming, arbeid, zorg, bestuur en relaties tot land en natuur etc. Ondanks hun analytische en maatschappelijke meerwaarde, wordt de legitimiteit van genderstudies telkens opnieuw in vraag gesteld. De actuele machtsstrijd over het bestaansrecht van de categorie 'gender', toont opnieuw aan hoe cruciaal onderzoek en initiatieven zijn die binair, simplistisch en essentialistisch denken over "mannen" versus "vrouwen", "mannelijkheid" versus "vrouwelijkheid" bevragen en doorbreken. In een steeds verder polariserende wereld zijn inclusieve feministische en queer stemmen broodnodig om gezonde democratische processen te voeden die sociale rechtvaardigheid voor iedereen kunnen bevorderen.

Feministische bewegingen in België en wereldwijd hebben altijd een sleutelrol gespeeld in het ontwikkelen van inclusief beleid en het bevorderen van gendergelijkheid. Genderstudies versterken dat werk via kritisch onderzoek en onderwijs, en vormen een brug tussen de academische wereld, het middenveld en de kunsten. Dit toont aan dat denken over gender allesbehalve een niche of abstract studiegebied is: het vertrekt vanuit collectieve reflecties over geleefde ervaringen en vormt een krachtig antwoord op aanhoudende uitdagingen zoals besparingen, uitsluiting en polariserende ideologieën.

Het is binnen deze context van uitdagingen dat Sophia op 12 en 13 november haar zesde **State of the Art in Gender Studies in België** organiseert. In de Brusselse Pianofabriek brengen we mensen samen uit de academische wereld, het middenveld en de kunsten. Onze wens is om op een dynamische en interdisciplinaire manier ideeën en praktijken uit te wisselen. We nodigen onderzoekers van alle ervaringsachtergronden, activisten, grassrootsbewegingen, kunstenaars, performers en filmmakers uit om hun recente werk (van 2022 tot heden) met ons te delen dat vertrekt vanuit **feministische, queer en intersectionele perspectieven**.

Voor deze editie heeft Sophia vier thematische lijnen (streams) uitgewerkt, die een brede en open waaier aan onderwerpen omvatten. Indieners zijn welkom om voorstellen in te dienen binnen één of meerdere streams, aangezien er door de interdisciplinaire aard van genderstudies veel overlap mogelijk is. Zelfs als je voorstel niet perfect binnen één van de streams past, moedigen we je van harte aan om te kandideren en zo mee het bereik van de conferentie te verbreden.

Praktische informatie

Wie kan indienen?

- . Onderzoekers: doctoraatsstudenten, postdocs, professoren, masterstudenten, onafhankelijke onderzoekers
- . Middenveldorganisaties en activisten, grassrootsbewegingen die onderzoek doen om hun eigen praktijken te versterken vanuit een genderperspectief.
- . Kunstenaars, performers en filmmakers die een genderperspectief gebruiken in hun praktijk

Wat kan je indienen?

- . Academische papers, work in progress, onderzoeksprojecten
- . Voorstellen voor rondetafelgesprekken en paneldiscussies (met vooraf geselecteerde deelnemers)
- . Workshops, leesgroepen, belichaamde praktijken
- . Audiovisuele werken zoals films en documentaires
- . Performances

Hoe indienen?

Download en vul [de Word-template](#) in. Bezorg je voorstel vóór 31 mei (einde van de dag) via e-mail aan info@sophia.be met als onderwerp: "NAAM VOORNAAM (of ORGANISATIE) State of the Art submission". Heb je vragen? Contacteer ons via info@sophia.be

Aarzel zeker niet om deze open call te delen met iedereen in je professionele of persoonlijke netwerk die geïnteresseerd zou kunnen zijn!

Een woordje over financiering

In lijn met Sophia's principes rond gelijkwaardigheid en rekening houdend met onze budgettaire beperkingen, bieden we de mogelijkheid tot (gedeeltelijke) financiering, afhankelijk van het formaat en de noden die je in je aanvraag aangeeft. Indien deelname voor jou een financiële drempel vormt, neem dan gerust contact met ons op via info@sophia.be zodat we samen naar een oplossing kunnen zoeken.

Streams

Gendergerelateerd geweld

Kijken naar macht door een genderbril toont dat geweld geen toevallig gevolg, maar juist een actief middel is waarmee macht zichzelf in stand houdt. Feministische denkkaders maken zichtbaar hoe structureel en systemisch geweld diep verankerd zitten in onze cis-heteropatriarchale samenleving, zowel dichtbij als wereldwijd. Dat geweld blijft bestaan door verhalen en beelden die stevig ingebed zijn in instellingen zoals de staat, het beleid, de cultuur en de media. Denk aan mechanismen die controleren, straffen, uitbuiten, koloniseren en mensen het zwijgen opleggen.

De opkomst van extreemrechts en de groeiende invloed van anti-genderideologieën en samenzweringstheorieën in campagnes en beleidskringen vormen een rechtstreekse bedreiging voor onze democratieën. Feministische, queer en genderorgansaties verwijzen naar bezuinigingen op diversiteits- en inclusiebeleid, het versterken van gesloten grenzen zoals in «Fort Europa» en de voortdurende politieke en militaire steun aan koloniale bezettingsprojecten zoals in Palestina als uiteenlopende manieren waarop het beleid van nationale en internationale overheden gewelddadige ongelijkheden verder verdiept. Ze tonen ook aan hoe discours en narratieven over 'veiligheid' en 'zelfverdediging' gebruikt en misbruikt worden om gewelddadige processen van onderdrukking en uitsluiting goed te praten.

Intersectioneel feministische bewegingen houden het niet alleen bij kritiek — maar bouwen ook aan alternatieven voor geweld. Zelfverdedigingsgroepen en feministische organisaties creëren ruimte voor zorg, kracht en verbinding, vooral waar bestaande structuren tekortschieten. Binnen feministische bewegingen zelf - die divers en complex zijn - groeit het besef dat de strijd voor rechtvaardigheid en vrijheid intersectioneel moet zijn met een gezonde dosis zelfkritiek. Door afstand te nemen van ontmenselijking van mensen in precare situaties, wenden velen zich tot mensen herstelgerichte kaders als alternatief voor systemische schade. Ecofeminisme en dekoloniaal feminisme bieden bijvoorbeeld waardevolle perspectieven om onze relaties met elkaar en met de planeet opnieuw vorm te geven, met nadruk op zorg, duurzaamheid en verzet tegen uitbuiting.

Door al deze strijden met elkaar te verbinden, verzetten feministische bewegingen zich niet enkel tegen deze structuren van geweld, maar dragen zij actief bij aan de voorwaarden voor een wereld gebaseerd op zorg, solidariteit, gemeenschap en gedeelde groei.

Lijst van mogelijke trefwoorden en thema's gerelateerd aan genderstudies:

Gendergerelateerd geweld	Gemeenschapsverantwoording (community accountability)
Femicides	(Neo)kolonialisme en gender
Obstetrisch en gynaecologisch geweld	Coloniality of gender
Institutioneel geweld	Dekolonisering van seksualiteit
Structurele ongelijkheid	Homonationalisme / femonationalisme
Feministisch verzet tegenover geweld	Trans-exclusief/sekswerk-exclusief feminisme
Aanvallen op diversiteits-, gelijkheids- en inclusiebeleid en -initiatieven	Mannelijkheid
#MeToo beweging(en)	Manosfeer & incels
Politics of forgetfulness	Antigenderbeweging
Transformatieve/restoratieve rechtvaardigheid	

Zorg

Zorg en sociale reproductie – zoals het zorgen voor anderen, schoonmaken, opvoeden, gemeenschappen creëren – vormen de ruggengraat van onze samenleving. Toch blijft dit werk historisch ondergewaardeerd binnen onze heteropatriarchale, geracialiseerde en kapitalistische samenlevingen. Het wordt meestal weggeduwd naar de zogenoemde huiselijke “privésfeer”, waar ze systematisch onzichtbaar en onderbetaald blijft, nauwelijks erkenning krijgt en vaak op de schouders van geracialiseerde vrouwen terechtkomt.

Hoewel zorg essentieel is voor ons dagelijks leven, krijgt het zelden de politieke of economische erkenning die het verdient. Feministische onderzoekers en organisaties pleiten daarom om zorg te erkennen als een recht, niet als een privilege, en om geracialiseerde vrouwen die onder precare omstandigheden zorgarbeid verrichten, actief te betrekken in beleid en acties die streven naar een samenleving waarin zorg gewaardeerd wordt, voor iedereen toegankelijk is en wordt gedragen als een collectieve, publieke verantwoordelijkheid.

Zorg is bovendien niet alleen iets intims: het is geopolitiek en diep verweven in raciaal kapitalisme en kolonialisme. De wereldwijde zorgketens maken zichtbaar hoe ongelijkheid bepaalt wie voor wie zorgt, onder welke omstandigheden en tegen welke prijs.

Tegelijk is zorg ook affectief. Hoewel zorg een krachtige motor is, gaat ze ook gepaard met moeilijke emoties: uitputting, woede, verdriet. Zorgrelaties

ontsnappen niet aan de bredere machtsverhoudingen. In queer en gemarginaliseerde gemeenschappen, of in contexten van structureel geweld zoals koloniale nederzettingen, is zorg zowel een noodzaak om te overleven als een bron van spanning. Hoe kunnen we zorg herwaarderen als een vreugdevolle en militante politieke kracht die zich verzet tegen onderwaardering en onzichtbaarheid? Wat betekent het om zorg centraal te plaatsen in een wereld gebouwd op winst, uitbuiting, uitputting en het afschrijven van mensen?

Lijst van mogelijke trefwoorden en thema's gerelateerd aan genderstudies:

Sociale reproductie
Obstetrisch geweld
Reproductieve rechtvaardigheid
Reproductief futurisme
Genderkloof in zorg
Zorgketens
Commodificering van zorg
Formele/informele zorg
Housewivization – ondergewaardeerd
huishoudelijk werk
Kolonialiteit van zorg
Ethiek van zorg
Zorg in tijden van genocide

Handicap en zorgarbeid
Onzichtbaarheid van zorgarbeid
arbeidsduurverkorting
Herstelgerichte en transformatieve
gerechtigheid
Geweld en verantwoording binnen
gemeenschappen
Gemeenschapsvorming
Queer home-making
Intimiteitswerk
Affect Theorie / politiek van gevoelens
Queer Joy
Revolutionaire keukens en tafels

Lichamen

Lichamen zijn een plek van maatschappelijk debat en politieke strijd. Je zou kunnen zeggen dat het lichaam een strijdtoneel is: onderworpen aan regelgeving, vastgelegd door normen, genaturaliseerd door sociale consensus — lichamen worden gevormd door macht. Daarom nemen lichamen en belichaming een grote plaats in binnen genderstudies - ze maken zichtbaar hoe diep machtsstructuren in onze samenleving verweven zijn met ons dagelijks leven.

Maar lichamen zijn niet enkel fysiek — ze weerspiegelen ook onze verbeelding. Wat betekent het om je lichaam voor te stellen vrij van onderdrukking? Om te bewegen, bestaan en voelen zonder angst, oordeel of belemmering? Lichamen die niet langer hoeven te voldoen aan beklemmende normen over witheid, slankheid, jeugdigheid, cis-en heteronormativiteit, genderrollen, lichamelijke mogelijkheden of klassenprivileges.

Interdisciplinaire feministische theorieën en praktijken tonen aan dat lichamen die afwijken van de norm vaak ongelijkheid ervaren, maar er ook actief tegen strijden. Genderstudies benadrukken net het transformerende tegenwicht van het 'niet-normatieve' lichaam. Lichamen die normen onderuithalen, zich

verzetten tegen hokjesdenken, normativiteit uitdagen en zich verzetten tegen normalisering. Die subversieve kracht van niet-normatieve lichamen staat centraal in de strijd voor bevrijding, emancipatie en verzet en in hoe lichamen machtsstructuren bewonen én deze kunnen transformeren.

Lijst van mogelijke trefwoorden en thema's gerelateerd aan genderstudies:

Lichamelijke autonomie
(De)/(her)kolonisering van het lichaam
(De)/(hyper)seksualisering van het lichaam
Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten
Medicalisering
Geracialiseerde/gekoloniseerde lichamen
Staatscontrole, biopolitiek en het opgesloten lichaam
Lichamen in beweging (mensen op de vlucht en migranten)

Misogynoir (seksisme en racisme tegenover zwarte vrouwen)
Grossofobie (gewichtsdiscriminatie)
Crip/disability (handicap en validisme)
Queer, trans en interseksuele lichamen
Ageism (Leeftijdscdiscriminatie)
Representatiepolitiek
Belichaamde praktijken
Posthuman en virtuele lichamen
Heteronormativiteit en homonormativiteit

Ruimte

Ruimte is nooit neutraal. Of het nu gaat om fysieke, sociale of digitale context: ruimte wordt gevormd door machtsverhoudingen. Wie wordt er verwelkomd? Wie uitgesloten? Welke mogelijkheden ontstaan als we de bestaande regels en structuren in vraag stellen? Ruimte is niet alleen iets waar we ons doorheen bewegen, maar ook iets dat wordt geconstrueerd, en dus iets dat veranderd kan worden. De strijd om ruimte gaat over zichtbaarheid, erkenning, en voor sommigen zelfs over overleven.

Maar ruimte kan ook een plek zijn van verbeelding en waar nieuwe vormen van inclusie kunnen ontstaan. Studentenbezettingen in solidariteit met Palestina, queer-feesten, feministische marsen en vieringen, of het creatief hergebruiken van gebouwen. Die acties laten zien hoe ruimte kan worden omgevormd tot plekken van vreugde, verzet, gemeenschap en zorg.

Bevrijding gaat over meer dan 'plaats innemen' binnen bestaande structuren. Het gaat net over weigeren: niet opgenomen willen worden, maar zelf nieuwe, counterhegemoniale ruimtes creëren via zorgpraktijken, creativiteit en collectieve wereldvorming.

Ruimte innemen is dus ook ruimte veranderen. Het betekent zich een plek toe-eigenen, opeisen en opnieuw invullen. In deze handelingen—stil of luid, persoonlijk of collectief—ontstaat een speelveld voor andere manieren van bestaan, denken en verbinden.

Lijst van mogelijke trefwoorden en thema's gerelateerd aan genderstudies:

Ruimtelijke rechtvaardigheid
(Counter)mapping
Speculatieve herverbeeldingen van ruimte
Bezettingen en ruimtelijke vormen van
verzet
Gemeenschapsruimtes en holding space
Representatiepolitiek
Space invaders
(Hyper)/(on)zichtbaarheid van gegenderde

en geracialiseerde lichamen in media en
politiek
Digitale ruimte
Surveillancetechnologie
Algorithmische bias en digitale uitwissing
Policing
Technofeminisme
Gender mainstreaming
Institutionalisering van sociale
rechtvaardigheidsbewegingen

Selectieprocedure

De geselecteerde deelnemers worden in juni gecontacteerd. Het volledige programma van het evenement wordt in september verspreid. We kijken ernaar uit om je inzending te ontvangen!

Over Sophia

Sophia, het Belgisch Netwerk voor Genderstudies, ondersteunt onderzoek en onderwijs in de domeinen van genderstudies, feminisme, intersectionaliteit en queer studies. Met onze projecten faciliteren we verbindingen en samenwerkingen tussen de academische wereld, activisme en het middenveld, doorheen de taalgemeenschappen in België. We organiseren jaarlijkse conferenties en evenementen die een internationaal platform bieden aan iedereen die genderstudies onderzoekt vanuit een academische, artistieke en/of activistische benadering.

Onze visie op genderstudies is expansief en gegrond in een intersectionele benadering van machtsrelaties en -onevenwichten. Als genderwetenschappers nemen we een fundamenteel kritische houding aan ten opzichte van gevestigde kennis. In onze evenementen doelen we daarom erop verschillende kennisvormen op gelijk niveau te valoriseren. We streven er in het bijzonder naar om onderdrukte (of subaltern) en belichaamde vormen van kennis te visibiliseren als waardevolle expertise. Door ruimtes te creëren waarin actoren vanuit verschillende achtergronden en disciplines in dialoog kunnen treden met elkaar, werken we actief mee aan de transformatie en evolutie van de wetenschap en het overbruggen van de kloof tussen geïnstitutionaliseerde en niet-geïnstitutionaliseerde vormen van kennis.

Ontdek meer over ons werk op www.sophia.be en volg ons op [Instagram](#), [Facebook](#) en [Linkedin](#)